

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

De oratione mentali in genere. Decisio Prima [i.e. Tertia].

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

Eia ergò, Ecce *a* nunc benedicite Dominum omnes serui Domini, qui statis in domo Domini, in atrijs domus Dei nostri, in noctibus extollite manus vestras in sancta, & benedicite Dominum, & collatamini in domo Domini, ac in consilio iustorum, & congregatione confitemini illi; pio zelo constantes in prælibamine deliciarum Sanctæ Matris Ecclesiæ, quæ in fimbrijs aureæ charitatis circum amicta varietate, tum Sanctorum Sacramentorum, tum prædicatione verbi diuini, bonorumque operum exercitatione, tum Angelicis penè concentibus, alternatis vicibus intercurrentia tædia vitæ vestræ, (dum in hac lachrymarum valle peregrinandum est) alleviabit; inexplicabili oblectamento cordis vestri, donec ad plenum soluto corporis pariete, Lucifer claræ visionis, oriatur in cordibus vestris, tum ad satietatem hausuri, quod in hac vita absconditum permanere decrevit diuina dispositio.

Interea verò à consuetis sanctæ Matris Ecclesiæ pietatis & virtutis exercitijs, atque à communi praxi vocaliter orandi, & subindè gemitibus inenarra-

a Psal. 133. b Cyrill. in Luc. 23. c Prov. c. 11. d Eccl. 34. c 3 cap.

bilibus ad Deum suspirandi, nequam recedite; contenti Confessorum, & Deum timentium directionem, ac consilium in noctibus ignorantie propriæ utilitatis, tanquam lumen clarissimum, peregrinantibus necessarium, debita humilitate suscipere, & hæc profectò vel maximè consideranda veniunt circa iuniores Virgines, & mulieres. nam [amans lachrymarum *b* est semper sexus fœmineus, & mentem habens flexibilem ad pietatem.] vt vel ideò faciliè maiorem, quam à parte rei sit, ad mysticæ vitæ dispositionem, præ se ferat.

Et his quidem obseruatis, nulla hic alia praxis apponenda est, tum quod nostri instituti non sit, tum etiam, quod dictis consilijs obsequentes, abundè satis ipsorum provideatur, & saluti, & internæ deuotioni; sileo quod *c* simplicitas iustorum dirigit eos; *d* timore Domini protecti in vmbraculo meridiani, & occasione ad malum stimulante. Quapropter altiora *e* te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris; sed quæ precepit tibi Deus, ista cogita semper. Nos autem consequenter ad mysticæ transeamus.

DE ORATIONE MENTALI IN GENERE.

DECISIO TERTIA.

PRÆMISSIS ijs quæ ad ordinariam pientiorum deuotionem, vt prælibamina mystica pertinent, nunc de extraordinaria, scilicet

oratione mentali, dicendum est. quæ sicut ad omnes mysticos status, eorumq; modos, seu internas locutiones, amorisq; actiones se extendit; ita etiam quædam in genere complectitur, quæ hoc loco ad ordinatam spiritualis & diffici structuram, priusquam ad particularia descendamus; exponuntur. Et quidem

- I. *Quod Oratio ad Deum sit duplex scilicet Vocalis, & Mentalis, ac de utriusque conditionibus.*
- II. *Oratio mentalis ad omnes mysticos status, & modos se se extendit, ad acquirendam, & continuandam presentiam Dei.*
- III. *Status mysticum, seu exercitium orationis mentalis, veram Dei vocationem, totam hominis vitam, & animam infractam expetere.*
- IV. *De libris, tempore, loco, ac corporis situ, exercitium mentali magis accommodis.*
- V. *Series omnium statuum orationis mentalis, secundum modum operandi naturaliter,*

ARTICVLVS PRIMVS.

Oratio ad Deum est duplex, scilicet Vocalis & Mentalis, ac de utriusque conditionibus.

Deuota oratio lato modo, & generica acceptione spectata, est duplex, Vocalis scilicet, & mentalis. Vocalis dicitur, quæ cordis petita, & desideria per os, & voces peragit; & [est Dei reconciliatio, a lachrymarum mater, peccatorum propitiatio, tentationum pons, tribulationum murus, Angelorum opus, futura iucunditas, Virtutum fons, delicti anime, mentis illuminatio, desperationis securitas, spei demonstratio, tristitiæ solutio, diuitiæ Monachorum, thesaurus quiescentium.] Hæc porro vocalis oratio exercetur passim ab omnibus Christi fidelibus, quando orare, & à Deo eiusque sanctis aliquid petere, & impetrare gestiunt: ex his au-

tem Pientiores, quandoque gemitibus inenarrabilibus ad Deum suspirant, & tum [quicumque pius affectus in Deum oratio dici solet, a b Patribus.]

De orationis porro vocalis conditionibus, ad nostrum propositum non facit aliud dicere, quam vt quilibet talia rosaria, aut alias piorum librorum preces assumat, quæ in suo viuendi statu, ad maiorem deuotionem ipsum excitare compererit. Hæc etiam oratio vocalis apud illos, qui mysticam vitam directè non exercent, ideò necessaria, familiaris, & quasi sola nota est, eo quod ob sæculi, & sensuum internorum tumultus, alioqui ad varias distractiones abriperentur, & sine ea attentè orare non possent; vnde per orationis vocalis lectionem, aut elocutionem, pium aliquem externum sonum, sensus adimplentem, ceu, scutum opponunt, vt attentius Deum exorare valeant.

Oratio

^a Harph. l. 1. p. 2c. 42. ex Abbat. Ioan. Mont. Sinai.   ^b Alens. 4. p. 9. 26. m. 1. a. 1. ex Aug. Hug. de S. Viſ. & aliis.

Oratio verò mentalis est, quæ solo interiori actu mentis perficitur, non tam ad aliquid à Deo petendum; quam ad actualem coniunctionem amoris, creaturæ ad Creatorem excitandum. Et talis [oratio est *a* ascensus mentis in Deum.] vel est [ascensio *b* animæ de terrestribus ad cœlestia; inquisitio supernorum, inuisibile desiderium.] vel [est *c* conuersio mentis in Deum, per pium & humilem affectum.] [vel est hominis *d* Deo adherentis affectio, & familiaris quædam, & pia allocutio] vel tandem [est coniunctio, *e* & vnio hominis, & Dei:]

Orationis porrò mentalis genus est triplex. Primò, religionis infusæ, seu fidei per tres virtutes Theologicas, scilicet fidem, spem & charitatem. Secundò, per dona habitualia intellectus, & sapientiæ, modo supernaturali, id est, absque imaginationis vsu, & discursu, secundum simplicem, & Angelis conformem intelligentiam. Tertio, per gratias gratis datas, eminentiori modo, quam per dona habitus, in actu transeunte duntaxat, pro vt fit in speciebus infusis, aut præuijs voluntatis commotionibus. In primo genere exercentur incipientes & proficientes, dum in interiore homine purgantur, & illuminantur; in secundo *g* genere perficiuntur perfecti; in tertio autem singularibus fauoribus Spiritus sancti dignantur *h* sancti Viatores, quibus etiam do-

na, & gratiæ sanitarum, prophetiæ, ac miraculorum, conceduntur.

Ad orationem insuper mentalem, seu [contemplationem] tria requiruntur, primò, vt sensualitas sit munda. Secundò, vt non obumbretur caligine phantasmatum. Tertio, vt voluntas per charitatem, & deuotionem, sit ordinata in Deum.] de quibus per singula ordinatè ad praxin, in proprijs locis, tota hac summa tractatur. Interea verò ad vtriusque orationis scilicet vocalis, & mentalis durationem, quod attinet [oratio *k* quantum pertinet ad eius causam, quæ est quoddam charitatis desiderium, perpetua esse debet. quantum verò attinet ad propriam eius rationem, tamdiu durare debet, quamdiu sine tædio, feruori interni desiderij excitando, seruit.] Quam ampla verò sit oratio mentalis, iam consequenter dicendum est.

Oratio mentalis ad omnes mysticos status, & modos sese extendit, ad acquirendam & continuandam præsentiam Dei.

ARTICVLVS SECVNDVS.

IAm verò hæc omnia genera, status, & modos ad orationis mentalis gremium spectare, in eo que ceu varias species sub genere comprehendit; non tantum ex eo constat, quòd hi status veram Dei vocationem, *l* totam hominis vitam,

B 3

vitam,

a S. Damasc. l. 3. de fid. c. 24. *b* S. August. serm. 230. de temp. *c* lib. de spir. & anim. c. 50. *d* S. Bern. ep. ad fr. de mont. *e* Idem. Abb. apud Harph. vbi sup. hanc tota 1. part. *g* 2. par. tota. *h* 2. p. dec. 9. *i* S. Thom. in 3. cap. de diuin. nom. *k* S. Thom. 2. 2. q. 83. a. 14. c. *l* hic a. 3.

vitam, & animum infractum expetant; sed etiam quod in suis exercitijs toties, quoties internum aliquem conceptum formant, exprimuntque, verbum mentis pronuntient, non qualecunque, sed spirans diuinum amorem, & quamdiu hoc ipsum continuant, mentaliter, non vanè, sed mysticè loquantur: cum ita mentaliter loqui, aliud non sit, quam mente aliquem conceptum, aut internam locutionem, in se ipso in ordine ad Deum amandum exprimere.

Quum autem [diuersæ sint actiones *a* intellectus, scilicet cogitatio, consideratio, meditatio, speculatio, auditio, lectio, locutio, visio, seu contemplatio;] hoc ipsum quoque per omnium harum actionum operationes, diuersum mentaliter loquendi modum constituer. Et hinc meditatio per discursum, & rationem diuinum pulchrum quærit, & inuestigat, ac voluntate amat; Aspiratio autem sufficienter cognitione instructa, celerius, & moræ impatiens (iuxta amoris impetum) cito ad Deum amplexandum, & fouendum fertur; Contemplans autem sicut per intellectum firmiori aspectu, ipsum pulchrum intuetur, ita ipsum bonum intimius amplexatur, & stringit. atque ita [ratio *b* per discursum peruenit ad cognoscendum illud, quod intellectus sine discursu cognoscit,] ac consequenter ad orationis mentalis ordinem pertinent, non tantum status modi operandi supernaturaliter *c*, scilicet simpli-

ci intelligentia; sed etiam omnes status modi operandi naturaliter *d*, scilicet cum rationis discursu, & phantasie vsu: in his enim omnibus, & singulis Dei præsentia acquiritur, perficitur, & continuatur; licet in vno perfectius, quam in altero, pro vt scilicet in amore diuino, sit amplior progressus. Ne autem aliquis temerè se ingerat exercitijs mysticis, consequenter dicimus.

Statum mysticum, seu Exercitium orationis mentalis veram Dei vocationem, totam hominis vitam, & infractum animum expetere.

ARTICVLVS TERTIVS.

[V]ocatio illa, quæ dicitur *e* auxiliium Dei mouentis interiùs, & excitantis mentem ad deserendum peccatum:] fundamentum duntaxat est ad vitam mysticam superædificandam. Et idèd alia adhuc vocatio requiritur, in qua videl. Deum mentaliter possit contemplari, cum interno spiritali gustu, & complacentia de diuina bonitate. ad hanc autem cõtemplationem peragendam, nõ requiritur hoc loco, vt id ipsum præstantiori, & supernaturali modo fiat. ad illum enim magis singularem gratiam requiri, dictum est infra *f*, sed sufficit vt aliquo modo secundum status incipientium vel proficientium: iuxta ordinatum progressum meditationis, aspirationis, vel contemplationis, affirmatiui, vel negatiui modi, sese exercent;

Deo

a S. Thom. 2. 2. q. 188. a. 3. c. *b* Opusc. de Intell. & intellig. *c* vt habetur tota 2. parte. *d* vt habetur tota hac 1. parte. *e* S. Thom. 1. 2. q. 113. a. 1. ad 3. *f* 2. par. Dec. 1. ar. 3.

Deo mentem interius mouente, & excitante, ad aliquo modo Deum contemplandum. & hoc ideo dicitur, ne quis ad internam vitam se sufficienti fundamento moueri credat, quando ad illam mouetur; vel quia videt, vel audit hos vel illos, eiusmodi institutum assumpsisse; & ad horum imitationem, vel aliorum leui persuasionem, aut proprio etiam Marte, à pia sua viuendi ratione se transfert. mystico enim modo ipsum bonum amare, non tam persuadendi sumus, quàm docendi. aliter enim cerro certius incipiet ædificare; & non poterit consummare; id quod tandem in miserijs constitui seriùs lugebunt.

Non inferat tamen quisquam hoc loco, quasi matrimonio iunctos, aut in propria libertate degentes, à felicissimo hoc instituto reijciamus; absit omnino. nam [in omni vitæ genere, & exercitijs, internus quis fieri potest. si tamen in occupatione externa maior pars sit introuersa, & in quiete totum se intro recipiat.] nullus ergò status, nulla viuendi ratio excipitur, dummodo in statu suo quilibet pro primario, summo, ac diligentiori studio habeat, vt sine sollicitudine, & impedimento internis exercitijs vacare possit, & velit. Et certè Taulerus prudenter obseruauit, se [plures nouisse homines, & ætate iuuenes, annorum scilicet viginti, & in matrimonio degentes, & generis

nobilitate claros; in hac tamen via perfectè constitutos.] [non enim contemplationis gratia summis datur, & imis non datur, sed sæpè hanc summi, sæpè minimi, sapius remoti, aliquando etiam coniugati percipiunt.] quia [non repugnat esse perfectum, licet quis in statu perfectionis non sit; sicut contingit etiam esse in statu perfectionis; & tamen non esse perfectum.] hinc etiam indocti, licet non sciant definire, vel diuidere, suosque discursus articulatè explicare: tamen diuina gratia adiuti, sæpè profundius, quam docti veritatem penetrant; [& per intelligentiæ fradium, quæ in illa continentur discernunt.] atque hinc fuit deuotus scæmineus sexus, ad ardua regenda quidem non admissus, ad Diuina autem fortius procumbens.

[Tota autem hominis vita ad contemplationem requiritur,] non ideo, vt necessario tria vota essentialia, scilicet obedientiæ, paupertatis & castitatis in regulari aliquo instituto profiteri debeat: emittuntur enim dicta vota ad melius esse, & maiorem Euangelicam perfectionem; ob quam Paulus (spiritu Dei afflatus) consilium tantum dat Virginitatis seruandæ, vt scilicet deiri sancti corpore, & spiritu, quæ Domini sunt sollicitè agant, ac tempus habeant Dominum sine impedimento obsecrandi. Eapropter quicumque in aliquo gratiæ statu ita uiuit, vt Deum super

om-

a vt sup. dec. 2. a. 4. b Tauler. in fest. vener. Sacram. serm. 3. c serm. 1. post Trin. Dom. 15. d S. Gregor. sup. Ezech. homil. 17. e S. Thom. 2. 2. q. 184. a. 4. in 6. f S. Bonau. de process. Relig. in 7. c. 78. g 22. q. 180. a. 8. c. h 1. Cor. 7.

omnia mentaliter in suis actionibus spectet, & contempletur, idque non ad menses, vel annos; sed tota vita, is quoque ad vitam contemplativam ducendam aptus iudicatur; & tum labores, & seruitia internam vitam non impediunt. Licet enim [actiua a vita contemplativam impediatur: ad eam tamen conducitur, in quantum ordinatur, & moderatur affectiones;] scilicet inordinatas, quibus otiosi homines frequenter gravissimè infestantur.

Infractus demum animus (ad reparandam, & sanandam naturam ex originali peccato vitiatam) necessarius, rem melius docebit; & non verè vocatos, aut in sua vocatione desides egregiè discurret, reijcietque. Viam enim istam [arctam scilicet ascendunt Viri duntaxat ad bella doctissimi, & terribilis castrorum acies ordinata, Virorum b fortium, & eorum qui possunt ad bella procedere, viam veritatis eligentes, utpotè vim facturi; arctam & arduam illam, quæ ducit ad vitam, cum alacritate apprehendunt, & cum summa festinatione per semitam mandatorum de valle lachrymarum ascendunt de virtute in virtutem, quæ retrò sunt obliti, & in interiora extènti fatagunt semper magis, magisque sapere, quæ sursum sunt, non quæ super terram; donec vix cum multo labore tandem aliquando apprehendentes montis verticem, perveniant ad Civitatem munitam.] &

quia [vna sola contemplatio Dei est, cui merito omnia iustificationum merita, & vniuersa virtutum studia postponuntur,] & in qua optimam partem sibi elegit Maria. Hinc iure meritò exigitur à nobis, ut omni diligentia, serietà, & ex animo ab omni nos vana occupatione, multiplicitate, & ijs, quæcunque nobis verè necessaria non sunt, auertamus, atque ilicò intro nos recipiamus ad nosipos, nostram illic vocationem obseruantes explorantesque, qui, & ad quid, quaque ratione vocati sumus à Deo.] quin imò etiam [qui hunc statum e aggredi desiderat, & fatagit, opus est omninò, ut velut clausis oculis, & sensibus de nullo se penitus implicet, ac perturbet, sollicitus sit, & curet; sed cuncta tanquam impertinentia, & perniciosa funditus excutiat.] nam [absque dubio sine ingenti exercitio, sine frequenti studio, sine ardenti desiderio, ad perfectam scientiæ altitudinem mens nostra non subleuatur.] & licet ad perfectionem g contemplationis requiratur incolumitas corporis, ad quæ ordinantur artificialia omnia quæ sunt necessaria ad vitam, requiratur etiam quies à perturbationibus passionum, ad quam pervenitur per virtutes morales, & per prudentiam;] longè tamen utilius infractus animus, qui patientia, & longanimitate omnia superat, requiritur.

Iam nunc quæso considerent, qui ad

22.2.q.182.a.3. b Rich. de S. Viñ. in Psal. 28. c S. August. serm. 43. de temp. d Taul. Dom. 20. post. Triv. serm. 2. e Alber. Magn. de adhaeren. Deo. c. 2. f Rich. de prop. ad conf. c. 79. Cass. coll. 14. c. 2. 3. i. iou. Carth. de font. luc. a. 9. Caiet. in 22. q. 180. a. 2. & q. 182. a. 1. Molin. Carth. t. 1. p. c. 6. §. 3. & passim omnes. g S. Thom. cont. Gent. l. 3. c. 37.

statum orationis mentalis ex instituto religioso, aut singulari vocatione (in quocunque tandem statu) determinati sunt, quidnam non animi, ac diligentiae adhibere oporteat, ne tanquam nec frigidi; a nec calidi ex ore Dei euomantur; negligentia mortificationis, & pie internæ exercitationis omissione eo prolapsi, ut inter cœlestes epulas, tanquam vagi & profugi super terram, fame, & inopia spiritualis solatij, in regione longinqua, pereant. Quapropter *lib* accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia & in timore, & præparata animam tuam ad tentationem. deprime cor tuum, & sustine, & inclina aurem tuam, & suscipe verba intellectus. Et cum pietas ad omnia utilis, fundamentum sit, & origo in Deo bene solati animi; resolutio, virilique pectore sibi fixum statuatur spiritualis Athleta, illud Psalmistæ: *c* Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo: Dominus protector vitæ meæ; a quo trepidabo. Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum; si exurgat aduersum me prælium, in hoc sperabo: quasi diceret; Tu Domine, qui me ad debellandam naturæ malitiam per gustum tuæ dulcedinis vocasti; esto multum propriæ imperfectionis, & modicum tui solatij habeam, ac opus quasi impossibile aggredi videar; attamen in omni difficultatis molestia, tibi me ex toto corde committo, tuæque Bonitati magis, quam proprijs conatibus innitens, offero memetipsum, & intrans in domum tuam *d*

adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Quia verò homo nunquam in eodem statu permanet, ut vel ideo frequenter in spiritu & instrui, & roborari debeat spiritualis Athleta; hinc de varijs auxilijs externis hic consequenter dicemus,

De libris, tempore, loco, ac corporis situ, exercitio mentali magis accommodis.

ARTICVLVS QVARTVS.

DE librorum lectione, & maxime, an huius vel illius præcepta, modus, & ordo, in praxi seruanda sint, nulla potest certa regula assignari; quod enim vni pulchrum, alteri sordidum videtur, & quod hic magni æstimat, ille vilipendit, quodque huic prodest, isti nihil utilitatis confert. Hinc etiam quemlibet præsertim incipientium, & proficientium ad lectionem, & praxin talium librorum remittimus, qui ipsum viuacius ad exercitia mortificationis, virtutis, & deuotionis commouebunt. Verum non tam cardo rei in hoc versatur, ut viles libri legantur, quam ut constet, qua diligentia perlegi debeant, & quamdiu horum lectio auxilium ferat. Et quidem ad diligentiam quod attinet, ea quæ in mysticis libris (præsertim quæ in hac summa practica,) continentur, non perfunctoriè aut frustulatum, aut semel; sed maturè consequenter, ac persapè, perlegenda erunt. [passio enim e amoris hoc habet; tum quod

a A. 1. oc. 3. *b* Eccl. 2. *c* Psal. 26. *d* Psal. 5. *e* S. Thom. 2. 2. q. 27. a. 2.

quod non subito fiat, sed cum morali quadam duratione;] tum quod ex sua natura insatiabilis sit, & ex quolibet bono, nouum lumen consequatur, bonumque amplius cognitum amare gestiat. pro vt Maria Magdalena Christi Domini amantissima suo exemplo docet. Hæc enim [cum fletet, *a* inclinauit se, & prospexit in monumentum. certe iam monumentum vacuum viderat, iam sublatum Dominum nuntiauerat: quid est quod se iterum inclinat, iterum videre desiderat; sed amanti semel aspexisse non sufficit, quia vis amoris intentionem multiplicat inquisitionis. Quæsiuit ergò prius, & minimè inuenit; perseuerauit, vt quæreret, vnde & contigit, vt inueniret, actumque est, vt desiderium dilata crescerent, & crescentia caperent, quod inuenissent.] Ad durationem verò lectionis spiritualium librorum quod attinet, notandum venit, tres esse differentias eorum, qui circa orationem mentalem versantur; Prima est illorum, qui toto vitæ tempore *b* circa status modi naturaliter operandi, scilicet meditationis, adspirationis, & contemplationis, siue affirmatiui, siue negatiui modi, interiora sua perficiunt; & hi quoque tota vita à varijs piorum librorum lectionibus auxilium capiunt. Secunda est illorum, qui peruersis cupiditatibus victi, *c* amicitia Dei indignos se reddiderunt, & hi sicut maius tormentum non habent, quam vt orationi mentali intersint; sic ne-

que libros de pietate tractantes perficere possunt. Tertia est illorum, qui ad status modi supernaturaliter operandi transeunt, & hi cum ad priuationem rigorosam pertigerint, & priori deuotione fuerint destituti, ita vt illam nullo modo resumere possint; nec tamen videant, quid vterius agendum sit, maius leuamen ex librorum lectione vix haurient, quàm quod legendo ea, quæ statu priuationis habentur, videant, eadem aut similia iam pridem alijs contigisse, & profectui spirituali non tantum non aduersari; sed quam maximè prodesse, imò necessaria esse; vnde etiam successu temporis, præsertim in medio priuationis, omnis lectio, & auditio de mysticis in nauseam conuertentur, quo ad vsque in statu vnionis, sensus, ratio, mens, & consilium restituantur: atque tum, & maximè in statu transformationis, nil tam subtilè ab vllò mysticorum scriptum est, quod non intelligant diuino intelligentiæ radio benignè semper collucente, & expedita praxi, absque librorum lectione, in arcano amore procedant.

Tempus verò matutinum omnium iudicio orationi mentali commodissimum esse; ex eo prouenit, quod corpus per quietem somni magis ab onere ciborum alieniatum, & confortatum, ad omnes actiones communiter sit magis aptum. [post cibum *d* enim impeditur operatio intellectus.] cui accedit ipsum silentium, & ab omni tumultua-

tione

a S. Gregor. homil. 25. in Euang. *b* infra Decis. 9. *c* infra Decis. 5. art. 4. *d* S. Thom. q. 13. de verit. art. 4. c.

trione quies, vt animuni à multis in vnum collectum, ad functiones spirituales commodius possit applicare; atque ita frequenter, dum medium a silentium tenerent omnia, & nox in suo cursu medium iter perageret, omnipotens sermo tuus Domine de regalibus sedibus venit, ac deuotam animam bona cœlestia esurientem consolatur, iuxta illud: *b* Nox illuminatio mea in delictijs meis.

Circa tempus porrò orationis mentalis, hoc cum primis animaduertendum est, nonnullos quasi omne tempus, velle contemplationi impendere, non quod hoc ipsum vtiliter præstare; sed vt sub specie pietatis, ab officijs communitatis, & charitatis proximo exhibendis, sese subducentes, otio, & pigritiæ vacare possint; quod incipientes, & proficientes, vtpotè varijs adhuc defectibus sibimetipsis onerosi, & charitate sufficienter nondum perfusi, familiarè habent, sicut & alias plerasque imperfectiones. & ideò discretè, non autem superfluè, aut excessiuè (vti nonnulli durioris humoris, & in amore diuino sicci, facere solent;) laborare, & charitatis officia ipsos præstare doceant spirituales Magistri. Et certè si vel perfectus, [& qui à Deo ad *c* internum silentium, in diuinamque caliginem vocatus est, semper à charitatis operibus vacare vellet, multum à veritate aberraret:] quid non fiet apud illum, qui subindè tempore orationis mentalis, de Superiorum iussu, aut charitatis lege vtilius labori applicari non vult; sed po-

a Sap. 18. *b* Ps. 138. *c* Taul. Dom. 20. post Trin. ser. 2. d. ibi. *e* Hugo ap. S. Bon. 5. Itin. ar. d. 2. cot-

tius interno, obscuro, & tœdio suo fundo inhære? [itaque vbi res *d* postulat, ipsique incumbit, amoris actibus insudabit, idque cum abnegatione sui ipsius, non ex actionis affectu, cum voluptate, & oblectatione sui, (cui tamen vitio per plures subiacere probantur;) sed ex amore purissimo in abstractione, cum vacandi desiderio, seu ad vacandum festinatione. Nam qui actioni abstractus insistit, huic omnia quæ agit, multipliciter obnoxia videntur. Nemo siquidem multipliciter æquè perspectam habet, vt is qui semper in abstractione positus est.]

Locus autem quantum fieri potest, ab omni tumultu, sono, & luce assumatur separatus, vt quantò plus ab externis perceptionibus sensus vacant, tantò profundius ad interiora tendentem, sese recipere sinant. Et huius rei gratia contemplatiui loca deserta, & ab hominum accessu remota, seligere consueverunt, & [Reuelatio *e* diuinorum dicitur occulta, quia non nisi in occulto percipitur. ideò etiam ad eam necessaria est secreta habitatio, & mentis collectio, & vnio: vnde etiam non in multitudine Deus secreta reuelauit, & hoc ideò, vt nos ad secretum vocet, & in vnum colligat.]

Situs verò corporis, ad dignitatem diuini consortij tempore orationis mentalis maximè decens, est genuflectere, vel stare; quod si verò quispiam infirmitate, debilitate, aliaue corporis incommoditate cogere, sedendo, aut iacendo, Deo vacare poterit; ne [per

corporis indispositionem actualis in Deum a tendentia impediatur.]

In prædictis tamen fallit quandoque regula in praxi, apud illos, qui corporali inedia, aut debilitate torquentur; præsertim iuniores, qui in annis crescentiæ matutino tempore libentius esurientem stomachum satiarent, & à molestia famis liberarent, non quidem per consensum voluntatis, sed per martyrium corporis, & sensualitatis, cui subijciuntur. Vti etiam apud inquietum animum loci solitudo; & quies modicum præstaret; talis enim etiam in *b* deserto, in loco *c* horrois; & vastæ solitudinis representationibus varijs, ad quælibet distrahitur; sicut etiam, qui dum mentaliter orandum est, doloribus intensis cruciaretur, nec in situ mollioris lecti, attentè oraret; nec aridus, dum cælum supra se æneum, & terram, quam calcit, ferream experitur, amoris dulcedine se replet, licet omnes pios libros peruolueret, & ipsam sacrum codicem proprio capiti supponeret. Cum ex his & similibus, eo tempore, quilibet sibi proportionato modo (Deo aliud melius providente) torqueri habeat, ad maius meritum. Ne autem de statibus mysticis confusa, sed ordinata notitia concipiatur, consequenter ponitur,

Series omnium statuum Orationis mentalis, secundum modum operandi naturaliter.

ARTICULVS QVINTVS.

CVM ex amissione *a* originalis iustitiæ hominis intellectus plurimum

a Theol. myst. apud Bonan. *b* Exod. 6. *c* Dent. 32. *d* inf. Decif. 5. a 5.

obtenebratus, & voluntas in diuinis amandis admodum languida, ad caduca verò, & ab incommutabili ad commutabile bonum, hæ potentia prolapsa ingemiscant; studio sanctæ meditationis paulatim ignorantia intellectus, voluntatisque durities, corriguntur: ita ut loco speculationum, & appetituum mundanorum, Dei ineffabilibus operibus, & beneficijs humano generi præstitis, toto intellectu, & voluntate intendere collibeat. quod ubi diutina, & varia exercitatione factum fuerit, & tanquam humidum lignum à continuo calore ignis ad siccitatem aliquam & lenimentum naturæ corruptæ pertigerit, aspirationis vsu facilius, & viciniùs cælestia degustare, incipiet.

Porrò sicut meditationis conditio, pium animum per intellectuales discursus, & voluntatis varias excitationes, ad diuina intelligenda, & amanda perducit, longiori aliqua interueniente mora, propter vtriusque potentia imbecillitatem; ita aspirationis studium celeri motu, & facili repræsentatione intellectum allicit, voluntatemque inflammat, ut penè in instanti exardescat, sicut ignis in spinis, subito diuino lumine, & calore tarditatem meditationis, non tantum corrigens; sed & intimius, perfectiusque fruitionem mysticam tribuens.

At nequaquam Amori sufficit, instantaneo penè sacrarum aspirationum motu, à terrenis distractionibus absolui, diuinisque coniungi: cum ob eius-

mo-

modi aspirationum facilem expirationem, interruptionemque, graue sit, & laboriosum nimis, momentaneis penè interuallis, ei de nouo coniungi, quem constanti intuitu, & forti amore, magis luberet constringere. hinc fit, vt ex aspirationis volubilitate, amor diuinus interiora amplius perfundens, contemplationis, & firmi intuitus, dilectionisq; statum producat.

Contemplatio igitur diuinam bonitatem, mystico communicans, firmo intuitu stabilique amore, duplici quoque differentia, statum contemplationis distribuit. Primo quidem contemplatione affirmatiua, siue amorosa, in eos qui sortiti sunt animam bonam, Deique docibiles ingenuitate, modestaque naturæ, Deo Opt. Max. omnia tribuentes, amorosa fruitione sua peragunt. Secundo verò contemplatione negatiua, siue transcendente, in eos, qui in se ipsos rigidiores, forti animo quæuis externa, internaue, tanquam summè à primo, & Ente, & Bono deficientia, transcendunt, insatiabilem constantis amoris præstantiam supra ea, quæ sunt, & quæ non sunt, infatigabili conatu prosequentes.

Et hi omnes cum Elia ab Angelo Domini, gratiaque diuina à sæculi periculis excitati, in initio conuersionis, per aliquot temporis spatium, panem arctum, & aquam breuem cum fletu miscentes, mortem spiritualem fugiunt, dein laboriosum montem a Dei Horreb in sacra meditationis exercitijs, conscendunt; Vbi zelo zelantes Diuinam agnitam, & benè afficientem bonitatem, in ea quoque per aspirationis statum scintillant, & exardescunt, postmodum gratissima voce Domini, qua dicit egredere, & sta in monte coram Domino, eleuati, in contemplationis spatia se se diffundentes, cum eo tamen vt ijs, qui ad vltiores status non pertingunt, nec diuina commotione, colloquio, & aspectu supernaturalis modi dignantur, Dominus transeat, ac in his statibus duntaxat, qui in hac prima parte tractantur, brauium certaminis sui consequantur, iuxta mensuram donationis Christi, distribuentis cuiuslibet sicut vult. Et hisce quidem breuiter, & in communi præmissis, consequenter fusiùs de singulis statibus, tota hac prima parte tractatis, dicendum erit.

a 3. Reg. 19.

PRIMVS STATUS MYSTICVS EST MEDITATIONIS.

DECISIO QVARTA.

CVM [notitia, quæ communiter a de Deo habetur, sit imperfectissima,] & ea quæ status prælibaminum habet, indirectè ad

C 3

con-

a S. Thom. l. 3. Ant. Gent. c. 38.